

RISKU PĀRVALDĪBA

UZŅĒMĒJDARBĪBAS RISKU MAZINĀŠANA

SATURS

Ievads _____	3
Paredzami mācību rezultāti _____	4
Pašrefleksijas vingrinājums _____	5
Risku pārvaldība un aprites ekonomika _____	6
Riski jaunuzņēmumos un pārejošos uzņēmumos _____	9
Riska analīze _____	13
Riska pārvaldības plāns _____	17
Noslēguma novērtējuma uzdevums _____	19
Galīgais tests _____	22
Papildu literatūra un resursi _____	24

IEVADS

Kas ir business bez zināmiem riskiem? Riski ir neizbēgama uzņēmējdarbības attīstības sastāvdaļa. Šajā videoklipā un Eduzine uzzināsiet, kā aprites ekonomika var palīdzēt risku mazināšanā, risku analīzē un risku pārvaldības plānos.

PAREDZAMIE MĀCĪBU REZULTĀTI

ZINĀŠANAS	<ul style="list-style-type: none">• Zināšanas par aprites ekonomikas inovāciju spēju mazināt uzņēmējdarbības risku• Zināšanas par riskiem, ar kuriem aprites ekonomikā ir saskārušies jaunuzņēmumi un pārejas uzņēmumi, un to, kā tie tos pārvaldījuši.• Zināšanas par riska analīzes un pārvaldības koncepcijām/rīkiem/procesiem uzņēmējdarbības uzsākšanas un attīstīta uzņēmuma līmenī.
PRASMES	<ul style="list-style-type: none">• Uzskaitiet 3 galvenos riskus aprites ekonomikas uzņēmuma darbības uzsākšanai un 3 galvenos riskus pārejošam uzņēmumam un to pārvarēšanas veidus.• Izstrādājiet riska analīzi un riska pārvaldības plānu savam uzņēmumam.
ATTIEKSME	<ul style="list-style-type: none">• izpratne par plašāku kontekstu un riskiem, kas saistīti ar neilgtspējīgu uzņēmējdarbību.• atvērtība risku identificēšanai, uzņemšanai un mazināšanai.• gatavība pieņemt elastīgu un praktisku pieeju riskiem.

PAŠREFLEKSIJAS VINGRINĀJUMS

Šis pašnovērtējuma uzdevums palīdzēs
jums pārdomāt, kādas ir jūsu pašreizējās
zināšanas par riska pārvaldību.

[Uzklīšķiniet šeit, lai apskatītu vingrinājumu.](#)

RISKU PĀRVALDĪBA UN APRITES EKONOMIKA

Risku pārvaldība ir process, kurā identificē, analizē un ierosina risinājumus iespējamiem riskiem, kam uzņēmums ir pakļauts. To izmanto organizācijās un uzņēmumos, lai paredzētu situācijas, kas var apdraudēt uzņēmuma attīstību. Šajā procesā tiek identificēti neaizsargātības punkti un noteikti atbilstoši pretpasākumi. Uzņēmumam ir nepieciešama laba riska pārvaldība, jo tieši tā var veikt pasākumus, lai novērstu jebkādu zaudējumus.

Jebkurš uzņēmējdarbības pasākums ir saistīts ar risku. Atšķirību rada spēja tos atklāt un mazināt. Tomēr arī pieņemtie uzņēmējdarbības modeļi var ietekmēt noteiktu risku daudzumu un nopietnību.

Patiesībā, izmantojot aprites ekonomikas modeli, nevis lineāro, uzņēmums var samazināt risku.

Atšķirībā no lineārā modeļa aprites ekonomikas uzņēmums cenšas pakāpeniski no savas darbības izņemt ierobežotos resursus.

Tas nozīmē ieguldīt ilgmūžīgās precēs, kas izgatavotas no pārstrādājamiem materiāliem, ilgstoši uzturēt tās lietošanā, veicot efektīvu apkopi un remontu, vai garantēt ētiskas ekspluatācijas beigu procedūras, lai nerastos gandrīz nekādi atkritumi. Tas ietver arī, piemēram, tādu produktu un uzņēmējdarbības modeļu izstrādi, kas novērš atkritumu rašanos jau no paša sākuma, samazina izejvielu izmantošanu un plāno produktu un iepakojuma atgriešanu/atgūšanu.

Tas nozīmē, ka aprites ekonomikas pasākumu ieviešana uzņēmumā var palīdzēt samazināt izmaksas, tādējādi samazinot risku, ka uzņēmumam nebūs pietiekami daudz resursu vai viņš nespēs atmaksāt parādsaistības.

Turklāt ir svarīgi atzīmēt, ka patērētāji aizvien vairāk dod priekšroku ilgtspējīgiem uzņēmumiem, kas ievēro ētikas principus. Dažkārt uzņēmumi, kas neievēro ilgtspējīgas prakses principus, tiek boikotēti.

**RISKI
JAUNUZŅĒMUMOS
UN PĀREJOŠOS
UZŅĒMUMOS**

Uzņēmējdarbības risks ir katrs iespējamais nenoteiktības avots dažādos uzņēmējdarbības darbības posmos.

Tie ir ārēji vai iekšēji faktori, kas var radīt zaudējumus vai traucēt produktīvas darbības turpināšanu.

Tādējādi risks ir apdraudējums, kas jāneitralizē vai jākontrolē, un, lai to būtu iespējams izdarīt, tas ir iepriekš jāidentificē.

Lai gan riski pastāv arī jau izveidotos uzņēmumos, jauni aprites ekonomikas uzņēmumi vai jau esoši uzņēmumi, kas pāriet uz aprites ekonomikas modeli, ir pakļauti lielākam riskam. Tāpēc ir svarīgi, lai šie riski tiktu analizēti, attīstot uzņēmumu.

Finanšu risks

Tas ir risks, kas ir raksturīgs uzņēmuma finanšu pārvaldībai. Tas var būt valūtas maiņas kursa risks, risks, ka uzņēmumam īstermiņā nepietiek līdzekļu, lai izpildītu savas saistības (likviditātes risks), procentu likmju pieauguma risks u. c. risks.

Vides risks

Tas ir saistīts ar vidi, kurā uzņēmums attīstās. Tas var attiekties uz dabu, piemēram, kad ieguves uzņēmumi darbojas atradnē, riskējot, ka ieguves darbības rezultātā var rasties noplūde. Tāpat šis riska veids var būt saistīts ar sociālo risku, piemēram, uzņēmums var saskarties ar iedzīvotāju pretestību teritorijā, kur tas plāno būvēt jaunu rūpnīcu vai ražotni.

Tirgus riski

Organizācijām ir jāapzinās tirgus norises, kā arī tas, kā ārējā ietekme, piemēram, valūtas maiņas kursi, pārmaiņas globālajā politikā un globālās krīzes, var ietekmēt to darbību.

Šo risku var samazināt, sekojot līdzīgi tirgus faktoriem, pamanot briesmas un izstrādājot stratēģiju, kā tās novērst nākotnē.

Politiskais risks

Attiecas uz riskiem, kas saistīti ar politisko vidi. Tie var būt varas iestāžu vai valdības veiktie pasākumi, piemēram, nodokļu palielināšana, vai darbības, kas konfrontē valsti, piemēram, teroristu uzbrukumus.

Reputācijas riski

Reputācija ir kaut kas tāds, ko, reiz satricinātu, ir grūti atgūt. Vēl jo vairāk, ja runa ir par mazākiem uzņēmumiem, kuriem nav naudas, lai ieguldītu līdzekļus mārketinga pasākumos, kas varētu mainīt situāciju un atgūt uzticību organizācijai. Viens no padomiem, kas palīdz uzraudzīt reputācijas riskus un novērst to rašanos, ir īstenot korporatīvās pārvaldības principus.

Juridiskie riski

Tie ir riski, kas saistīti ar normatīvo regulējumu, kurā uzņēmums darbojas. Piemēram, tie var būt stingrāki standarti, kas tiek ieviesti pārtikas produktu tirdzniecībā un kas uzņēmumam prasa ieguldījumus, lai pielāgotos jaunajām prasībām. Šie riski parasti ir cieši saistīti ar politiskajiem riskiem.

A high-angle, black and white photograph of two people walking away from the camera in a long, narrow tunnel. The floor is made of cobblestones, and the walls are smooth. Long, dark shadows are cast on the floor, indicating a light source from above. The overall mood is somber and contemplative.

Darbības riski

Problēmas komandās, kļūmes procesos, sistēmās un iekārtās var ietekmēt jūsu uzņēmumu. Ļoti svarīgi ir identificēt, novērtēt, uzraudzīt un pārvaldīt operacionālo risku. Ir svarīgi, lai uzņēmums izveidotu spēcīgus un efektīvus darbības procesus. Tas ietver lomu un pienākumu noteikšanu un atbilstošu mehānismu kontroli.

RISKA ANALÍZE

Kas ir riska analīze?

Lai izstrādātu profilakses stratēģiju, kurā prioritāte ir piešķirta visticamākajiem vai potenciāli nopietnākajiem riskiem, ir svarīgi novērtēt notikuma iespējamību un tā iespējamās sekas. Riska analīzes veikšana ļaus jums saprast, kādi pasākumi jāveic, lai izvairītos no problēmas, kā arī palīdzēs izstrādāt ārkārtas situāciju plānus.

Riska klasifikācija

Riska analīzei ir nepieciešama prioritāro risku klasifikācija. Riska analīzē klasificē uzņēmējdarbības riskus, ņemot vērā uzņēmuma vajadzības. Divas galvenās klasifikācijas ietver riska iestāšanās iespējamību un tā ietekmes nopietnību.

- Riska iespējamība

Šajā analīzē tiek ņemta vērā iespēja, ka var notikt kaitīgs notikums. Riskus var klasificēt šādi:

Ļoti zema - konkrētā notikuma iespējamība ir vairāk teorētiska nekā praktiska.

Zems - tie ir gadījumi, kas nav gaidāmi, bet ir iespējami.

Vidēji - Notikumi, kurus, neraugoties uz to mazo varbūtību, nevar ignorēt.

Augsts - sagaidāms, ka tas notiks vismaz vienu reizi.

Ļoti augsts - Paredzams, ka tas notiks vairākas reizes.

- Risku nopietnība

Risku var klasificēt pēc tā seku smaguma. Konkrēta notikuma seku smagumu var iedalīt:

Katastrofāls - tas ir skalas augstākais novērtējums. Tas var ietvert smagus nelaimes gadījumus, kuros iesaistīti

darbinieki, neatgriezenisku kaitējumu videi, lielus finansiālus zaudējumus, pilnīgu iekārtu vai aprīkojuma zaudējumu u. c. Kritiski - tie ir notikumi, kas rada nopietnus ievainojumus un darbinieku darbnespēju, daļēju iekārtu bojāeju, nopietnus bojājumus iekārtām un videi, kā arī lielus finansiālus zaudējumus.

Nenozīmīgi - tie var radīt nelielu daļēju invaliditāti cietušajam darbiniekam, nelielus bojājumus uzņēmuma aprīkojumam vai iekārtām. Videi nodarītā kaitējuma gadījumā tie ir viegli atlīdzināmi, un notikuma radītie finansiālie zaudējumi ir nelieli.

Nenozīmīgi - tie ir notikumi, kas nav kaitīgi videi, bet var radīt nelielus iekārtu bojājumus vai nelielas traumas darbiniekam, un pēc medicīniskās palīdzības sniegšanas nekavējoties var atgriezties darbā.

Riska analīzes veikšana

Divas svarīgas riska analīzes sastāvdaļas ir veicamie pasākumi un izmantojamie instrumenti. Tie kalpos par pamatu, lai atklātu potenciālos riskus un veiktu stratēģisku rīcību, lai novērstu iespējamās problēmas.

- 1. solis.** Potenciālo risku identificēšana
- 2. solis.** Risku novērtēšana un prioritāšu noteikšana
- 3. solis.** Pieņemt lēmumu par preventīviem pasākumiem
- 4. solis.** Rīcības veikšana
- 5.** Turpmākie pasākumi un pārskatīšana

Visbiežāk riska analīzei izmanto šādus rīkus:

- [Riska matrica](#)
- [Lēmumu pieņemšanas koks](#)
- [Bojājumu veidu un seku analīze \(FMEA\)](#)
- [Bowtie modelis](#)

RISKA PĀRVALDĪBAS PLĀNS

Labi pārdomāts riska pārvaldības plāns var būt ļoti nozīmīgs un palīdzēt mazināt uzņēmējdarbības riskus.

Riska pārvaldības stratēģija ir sadalīta dažādos posmos, lai atklātu, analizētu, novērstu un uzraudzītu iespējamus riskus. Lai izstrādātu stratēģiju, kas vērsta uz identificētajiem riskiem, vispirms jāveic riska analīze.

Riska pārvaldības plānu nedrīkst atlikt uzreiz pēc tā noslēgšanas. Daudzi no riskiem joprojām pastāvēs, pat ja to ietekme būs mazāka, un tie jāturpina uzraudzīt, lai pēc iespējas ātrāk īstenotu to novēršanas pasākumus. Ir svarīgi pastāvīgi veikt plāna novērtējumu, lai saprastu, cik efektīvi ir bijuši pieņemtie procesi un cik lielā mērā ir samazināta risku varbūtība un ietekme.

NOSLĒGUMA NOVĒRTĒJUMA UZDEVUMS

UZDEVUMA NOSAUKUMS:

Riska analīze

AKTIVITĀTES MĒRĶIS:

Veicot šo uzdevumu, jūs pārdomāsiet sava uzņēmuma riskus, veicot riska analīzi.

NEPIECIEŠAMĀIS LAIKS:

90 minūtes

NEPIECIEŠAMIE MATERIĀLI:

Ierīce ar interneta pieslēgumu pētniecībai

Rakstīšanas programmatūra vai piederumi, vai projektēšanas programmatūra/rīks

PREZENTĀCIJAS FORMĀTS:

Rakstisks dokuments vai prezentācija

UZDEVUMA IZPILDES SOĻI:

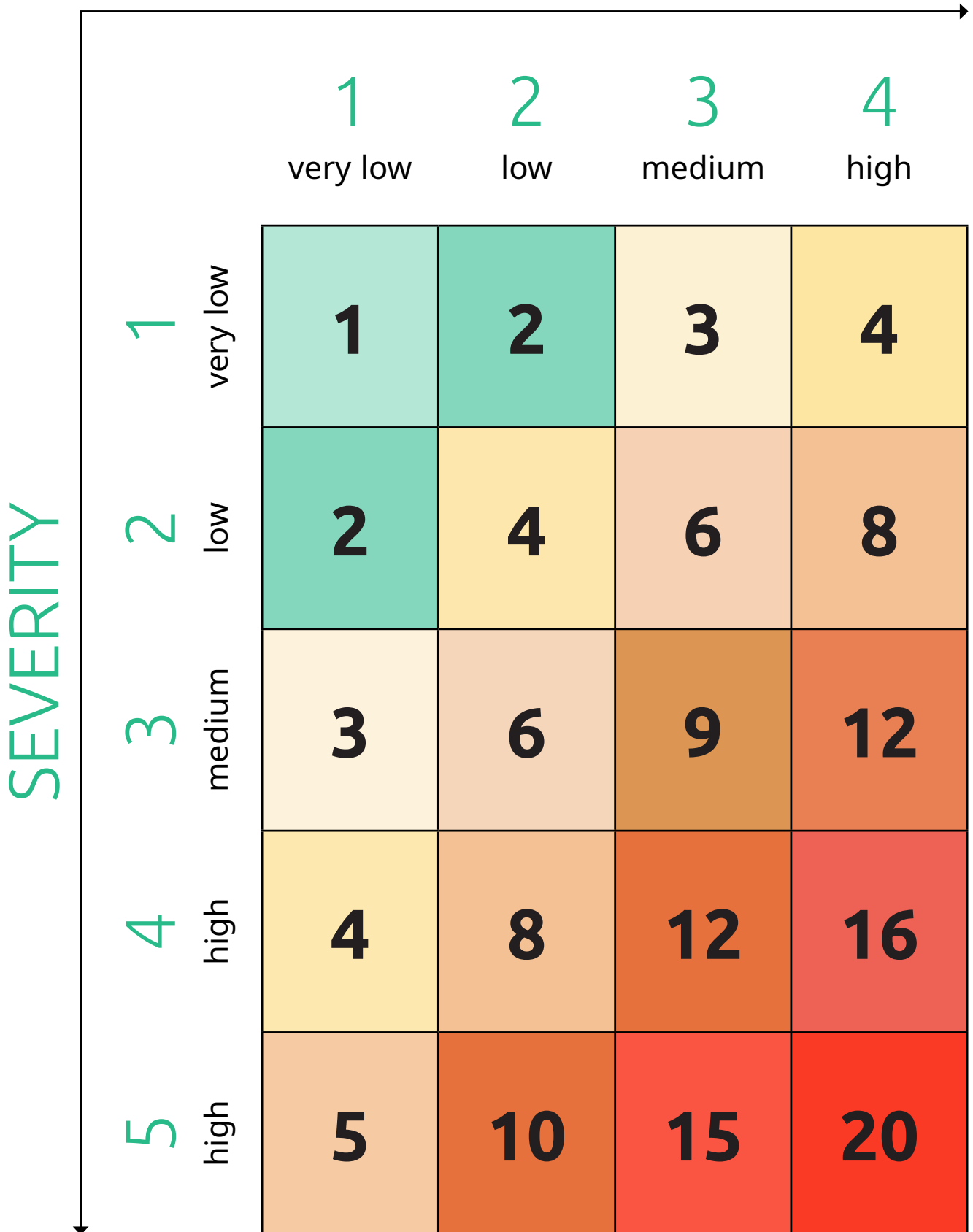
Izmantojot turpmāk sniegto inovāciju matricu, veiciet sava uzņēmuma vai biznesa idejas riska analīzi. Pierakstiet visus iespējamus riskus, novērtējot to iespējamību un nopietnību saskaņā ar matricu. Pēc tam sakārtojiet riskus prioritārā secībā (no visdrīzāk iespējamajiem, kas var notikt un radīt lielāku kaitējumu, līdz mazāk iespējamajiem, kas var notikt un radīt mazāku kaitējumu).

Nobeigumā uzrakstiet īsu ziņojumu vai izveidojiet vizuālu prezentāciju par saviem atklājumiem.

Papildu izvēles uzdevums: atrodiēt stratēģijas, ko varat īstenot, lai mazinātu katru no riskiem.

SEVERITY

GALĪGAIS TESTS

Šīs viktorīnas mērķis ir novērtēt jūsu zināšanas par riska pārvaldību pēc EduZine pabeigšanas. Pārbaudiet, cik daudz esat apguvis kopš pašnovērtējuma uzdevuma sākumā.

[Uzklikšķiniet šeit, lai apskatītu vingrinājumu.](#)

**PAPILDU
LITERATŪRA UN
RESURSI**

Kas ir riska pārvaldība

<https://www.ibm.com/topics/risk-management>

Jauns pētījums liecina, ka aprites ekonomikai ir riska mazināšanas efekts un tā nodrošina augstāku riska koriģēto ienesīgumu.

<https://ellenmacarthurfoundation.org/news/new-research-shows-that-the-circular-economy-has-a-de-risking-effect-and>

Biznesa risks

<https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/finance/business-risk/>

Trīs priekšnoteikumi uzņēmumiem, lai mazinātu riskus un gūtu uzplaukumu nenoteiktā pasaulē

<https://www.weforum.org/agenda/2022/04/three-business-imperatives-to-thrive-in-an-uncertain-world?>

Riska novērtējums

<https://safetyculture.com/topics/risk-assessment/>

Riska pārvaldības plānošana

<https://opentextbc.ca/projectmanagement/chapter/chapter-16-risk-management-planning-project-management/>

LEARNING CIRCLE

cantabria
perma
cultura

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

"The European Commission's support of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission can not be held responsible for any use which may be made of the information therein." Project Number: 2020-1-UK01-KA226-VET-094435